

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919., AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"

1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98,
Chicago, Ill.

ZA RESNICO
IN PRAVICO.

Izhaja dvakrat
na teden.
Velja za celo
leto \$3.00
Published semy
weekly.
Subscription
\$3.00
yearly.

ŠTEV. (No.) 43.

CHICAGO, ILL., PETEK, 3. JUNIJA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 350) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burselson, Postmaster General.

NAJNOVEJŠE VESTI.

SEDANJA VLADA IN KAPITAL.

Predsednik Harding se je izrazil da je njegovo načelo, da naj vlada kolikor mogoče pri miru pusti kapital in naj mu da kolikor mogoče proste roke. Dolžnost vlade naj bo, da skrbi samo za to, da bode vsa trgovina in industrija pošena in pravična. — Wilsonova politika je pa bila, da je dolžnost vlade, da ima popolno kontrolo vsega kapitala, kajti kapital je last naroda in narod ima pravico skrbeti za to, da se ta kapital pravično razdeljuje, da se rabi pred vsem za skupne javne narodne koristi in da se ne kopiči samo v nekoliko malo rokah.

Ne vemo, če bo taka politika koristila narodu, ako se ves narod izroči na milost in nemilost samo mali skupini državljanov, ki predstavljajo našo industrijo in naš kapital. Najbrže bode posledica, da bodo posamezniki zopet rastli v moči. Kolikor močnejši pa bodo posamezniki, posamezne kompanije, toliko manj se bodo zmenile za koristi delavstva in toliko več bode med delavstvom nezadovoljnosti, toliko več nemirov bode in začeli bomo iti najbrže staro pot absolutizma kapitala, katera pa pelja samo v razne boljše vizme, anarhizme, I. W. W.-izme. — Kolikor bolj se kopiči narodno premoženje na eni strani, toliko večja je revščina na drugi. To pa povzroča nezdrave razmere.

Ko bi bili ti kapitalisti možje pravičnosti, ko bi spoštovali velika načela krščanstva, ki so načela bratstva, da smo vsi bratje na svetu in vsi enaki, da delavec ni samo košček velikega stroja, ki dela denar kapitalistu, da je Bog nad nami, ki bode kaznoval vsako krivično storjenje nad komurkoli, potem bi že bilo. Toda, saj vemo, kako je. Ko enkrat kak posameznik zraste, obogati, postane njegovo srce trdo, kakor tisto zlato, za katero se tolikanj trudi in katero si postavi kot zlato tele, da ga časti in mu služi.

NAŠ POSLANIK GRUIČ ŠEL V EVROPO.

Naš poslanik Gruič iz Washingtona je odpotoval v staro domovino za dva meseca. Kakor se poroča se ne vrne več nazaj, temveč bode dobil drugo važnejše mesto.

KRVAVI BOJI MED BELIM IN ČRNIM PLEMENOM.

Tulsa, Okla., 1. junija. — Zopet se je vnela bakla plemenskega sovraštva med belimi in črnimi v naši državi svobode in enakosti in nov madež je pritisnjen na njeno dobro ime in njeno zgodovino. V bližina okraja, kjer stanujejo črnici, v Tulsi, je je celo preteklo noč vršil hud boj med belimi in črnimi, ki še do zdaj ni ponehal, dasiravno so mestne oblasti poslale na usodepolni kraj tri kompanije vojaštva, da bi preprečilo prelivanje krvi. Po poročilih, ki smo jih prejeli do sedaj, je bilo 15 mrtvih, med temi sedem belih. Streljanje se pa še vedno nadaljuje. Okraj, kjer stanujejo črnici, je bil danes zjutraj popolnoma obdan od avtomobilov, nad njim pa je plavalo šest zrakoplovov.

Kaj je dalo povod temu streljanju i klanju? Stara pesem: dobili so zopet nekega zamorca, ki je obdolžen, da se je spozabil nad belim dekle- tom. Oblasti so ga izrgale razbur-

jeni masi in ga zaprle v ječo, po noči pa so ga dali prepeljati nihče ne ve kam. Takoj, ko so ga ujeli, so se začeli voziti črnici v avtomobilih pred sodnijske palače in v kratkem času se je zbralo pred sodnijo nad 200 oboroženih nigrov. Ta vest se je bliskoma razširila po mestu in v kratkem času so se nabrale v okolici sodnijskega poslopja cele trume radovednežev.

Streljanje se je začelo, ko je neki policist prijel nekega nigra ter mu hotel odvzeti samokres. Nigra se je postavil po robu, nakaar ga je policist kratkomalo ustrelil. S tem se je začelo streljanje med belimi in črnimi.

Nadalje poročajo, da so črnici ustrelili tudi dva uslužbenca železnice St. Louis in San Francisco ker nista hotela dovoliti nekaterim iz razjarjene množice, da bi se udeležili boja iz lokomotiv, ki so vozile ravno po omenjenem prostoru.

Beli so v razburjenju zažgali del mesta, kjer so stanovali črnici in nekako 30 kvadratnih "skver blokov" hiš in poslopij je danes v razvalinah, in tisoče črnecev, kakor tudi belih je danes brez strehe in brez imetja. Zgorelo jim je vse, kar so imeli. Okrog sto jih je ubitih in veliko sto ranjenih več ali manj. Nad pol drugi milijon je škode. Šest tisoč črnih je v posebnih barakih, kjer jih stražijo vojaki, da ne morejo v mesto, da bi se ne zmaščevali nad belimi in da beli ne morejo do njih, da bi se ne nadaljeval boj.

Iz Oklahóma City so že napotile nadaljne čete v Tulso, da bodo pomagale napraviti red.

MESTO RAZOROŽENJA NOVO OBOROŽEVANJE.

Kako zamotane so razmere na svetu, kaže dejstvo, da je naša vlada Združenih držav, mesto da bi začela akcijo za razoroženje sveta, po senatu sklenila izvesti naš mornariški program, po katerem bode naša država najmočnejša država na morju, to je, da bo imela največjo mornarico. Milijarde in milijarde bodo šle zopet za moderne in najmodernejšie bojne ladje. — Ali bi ne bilo ceneje ako bi bil Harding poskusil, morda bi se dalo doseči, da se napete razmere med državami uredi prijateljskim in človeškim potem, kakor pa samo z orožjem? — Bliža se nova še strašnejša vojska, kakoršna smo pa imeli zadnja leta. Človeštvo se pač noče naučiti ničesar.

ZAVEDEN KATOLIČAN.

Mižno dogodbico iz svetovne vojne se pripoveduje o francoskem generalu Petain. Više poveljstvo je od njega zahtevalo, naj pove ime- na častnikov njegovega polka, ki hodijo k sv. maši. Vedoč, da se tega ne zahteva iz dobrega namena, odgovori tedaj še polkovnik, Petain: Poveljnik tega polka sedi pri sv. maši v ospredju cerkve in zato ne ve imen tistih častnikov, ki so pri sv. maši na njegovim hrbtom. — Petain.

PROTI SRBOM.

V edinem katoliškem angleškem dnevniku v Ameriki, v Daily Tribune, priobčil je hrvatski župnik Rev. Krmptič daljše pismo, v katerem zvrta vso krivdo sedanjih protikatoliških razmer v Jugoslaviji na Srbe kot take. — Mi pa mislimo, da niso tega krivi Srbi, temveč katoliški Slovenci in katoliški Hrvatje, namreč odpadniki. Kedo je bil najstrastnejši zagovornik "kancel parafrasa"? Ali ne katoličan dr. Vošnjak?! Ali ne katoliški slovenski liberalci in enako hrvatski, kolikor jih je bilo v zbornici. To, da skušajo Srbi razplesti propagando za svojo vero, je v največjo sramoto katoliškemu delu Jugoslavije. — Sramu bi si morali zakriti obraz in oči vsi katoliški milijoni, ki se sedaj v tem velikem času družijo z židom Trotzkijem ali komunisti ali protiverskimi fanatikami in skušajo podreti red in mir ter bijejo najodločnejši boj proti katoliški cerkvi, ki je njihova cerkev, proti veri, ki je njihova vera. Srb se trudi razširjati svojo shizmatično, katoličan pa svojo lastno pobija. Ali se moremo potem čuditi, ako imajo uspeh? Ne! Mačeha Avstrija je zastupila katolicizem in ga naredila ljudem ostudnega, zato so se tisoči zlasti izobraženih krogov odvrnili od njega in ga sedaj pobijajo. Katoliški škofje v veliki večini so bili vladni možje, katerim je vlada narekovala koliko smejo biti katoliški, zato pa je prišlo tako daleč; grenka resnica je to. Pa zakaj bi jo tajili! Priznajmo jo in doma naj jo priznajo in poboljšajo naj se! Sicer se pa bodo morali poboljšati, ako bodo hoteli zmagati. Po vsaki dobi mlačne zaspanosti v veri imamo kazni. Tako mora priti tudi v Jugoslaviji. Boj mora priti in Bog daj, da bi kmalu prišel in Bog daj, da bi bil hud, da se bo očistilo ozračje, da se bodo ločili duhovi, da se bo presejala pse-

nica od plev in ko se bo to zgodilo, potem pa milijoni agentov z nobeno akcijo za odpad ne bo uspelo, kajti odpade vedno samo gnilo listje.

VEČMILIJONSKA TATVINA.

Na Dunaju je bil ukraden nakit princezinje Elizabete Lichtensteinske, hčere bivšega nadvojvode Karla Ludvika in soproge princa Alojzija Lichtensteinskega ml. Nakit je bil vreden več milijonov in se je nahajal v poslopju dunajskega mažarskega poslanštva. Dragocenosti so izginile na skrivnosten način približno 20. aprila.

SAMOMOR HRVATA.

V So. Chicago se je ustrelil Mr. George Lajich, vodja So. Čičaških Hrvatov. Znan je bil tudi med Slovenci. Uzrok samomora je bil strah pred norostjo in pa denarne stiske. Naše iskreno sožalje njegovi družini, ki ni kriva tega žalostnega dogodka, in ki je ta žalostna smrt gotovo globoko potrla.

PREGANJANJE SLOVENSKEGA JEZIKA V CERKVI.

Tržaški škof Bartolomaj je izpovedka skušal biti tudi Slovincem pravičen. Zdej so ga pa njegovi italijanski svetovalci tako zapleli v svoje mreže, da je storil korak, ki ga morajo vsi pravično čuteči ljudje najostreje obsojati. Odpravil je slovensko službo božjo, pridigo in krščanski nauk pri Sv. Antonu starem, kjer se je slovensko bogoslužje od pamtiveka vršilo. Odslej naj bi Slovenci imeli službo božjo v svojem jeziku samo še pri Sv. Antonu novem, pri Sv. Vincencu in pri Sv. Jakobu, dočim je vseh cerkva in cerkvic v Trstu 12. Pri škofu je bila slovenska deputacija, da mu dokaže krivičnost njegove odredbe. Gosp. škof se je izgovarjal na različne načine, samo pravega ni zadel, ker ga ni. Gosp. škof meni, da je v Trstu samo 10.000 Slovencev, to pa ne drži. Sploh pa ne pride v poštev absolutno število, temveč dejstvo, da na splošno v Trstu hodi v cerkev najmanj toliko Slovencev kot Italijanov, če ne več, ker so Italijani po veliki večini versko brezbrizni, če niso naravnost cerkvi sovražni. Tako n. pr. hodi k slovenski službi božji pri Sv. Antonu novem okolu 300 Slovencev, dočim se istočasne službe božje pri Sv. Justu udeležuje kakih 20 Italijanov! Potem je menil škof, da slovenski verniki itak lahko hodijo k novemu Sv. Antonu. Tudi to je slab argument, ker rav-

no v okolišu starega Sv. Antona živi veliko slovenskih služkinj, ki ne morejo tako daleč hoditi k slovenski pridigi in krščanskem nauku, ker jim tega ne dopuščajo stanovske dolžnosti. V obče pa je slovenska služba božja ravno tukaj tako starodavna, da je že iz tega stališča ne gre tako lahkomišelnost odpravljati. Gospod škof je tudi verjel, da je bolje, če se čuti razžaljenih 300 slovenskih župljanov nego da protestira 5000 drugojezičnih. Kakšno pravico pa imajo Lahi, da se čutijo razžaljene? Saj imajo svojo službo božjo povsod, tudi pri starem Sv. Antonu in še k tej ne hodijo. Če so pa užaljeni fašisti in framasoni, bi se škof za to ne smel brigati, če hoče braniti interese vere, ne pa dozdavnih interesov laškega nacionalizma. Slednjič je škof menil, da po tržaški okolici tudi Italijani nimajo povsod svoje službe božje. Če je nimajo, je ne potrebujejo, ker sploh v cerkev ne hodijo, če bi jo pa zahtevali, bi jim je nihče ne kratil, niti bi to mogel. Škof Bartolomaj se je udal terorju svojih zagriženih svetovalcev in laške ulice in to v zadevi, kjer bi bil čisto lahko uspešno branil pravice svojih slovenskih vernikov. Zato se očitku skrajne krivičnosti ne bo mesel ubraniti, ako ne prekličie svoje odredbe, ki je v škodo verskih interesov samih in jemlje Slovincem vero v pravičnost cerkvenih poglavarjev, ki bi jih morali najbolj štiti.

Razno.

PRESKRBA S KRUKOM NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

Na Češkoslovaškem bo vlada odslej preskrbovala s kruhom le revne sloje. Kdor hoče dobiti krušno karto, mora položiti prisego, da nima ne žitnih ne močnih zalog, kakor tudi ne sredstev, ki bi zadoščala za drago moko in kruh v svobodni trgovini.

Chicago, Ill. — V soboto večer ob po večernicah in v nedeljo popoldne ob dveh so začne v naši cerkvi fer za šolo. Vabimo še enkrat vse rojake, da gotovo pridejo k otvoritvi fera in potem v nedeljo. Razposlali smo vsem roakom po hjišah vsakemu po eno vstopnico k feru, ki stane 25c za osebo in velja za vse večere, kakor dolgo bode fer. Vsaka vstopnica se mora plačati pri vstopu prvič, pozneje se samo odtrga od nje košček za dotični večer. Časi so sicer slabi, vendar vsak in vsi storimo svojo dolžnost, pa bo lep uspeh.

Chicaški Slovenci!

Hočete v jeseni šolo? Gotovo jo hočete in Vaši otročiči jo zahtevajo. Pa tudi vaš žep jo zahteva, ker je sedanje breme za šolnino preveliko za Vas.

Dobro! Sedaj treba, da se postavimo na noge in začnemo delati, kakor se v Chicagi še nikdar ni delalo, kakor se med nami še nikdar ni žrtvovalo!

V soboto večer po večernicah se začne far ali bazar za našo novo šolo.

Ne pozabite! Vsak katoliški Slovenec Chicage je dolžan, ako je res Slovenec in ako je res katoliški Slovenec, da v soboto, v nedeljo in dalje pri vseh naših večerih, ko bomo imeli bazar, pride na bazar in sodeluje. Naša ženska društva in naši možje so bili krepko na delu že dolge tedne. Sedaj treba da stopi na noge in prime za delo še vsakdo, kedor resno misli.

Zato v soboto večer **VSI CHACAŠKI SLOVENC NA FAR!!!**

ALI ŠE NE VEŠ — kako je koristno biti naročen na liste "Glasnik", "Ave Maria" in "Edinost"?

Dobro! Potem ti povem samo to le: (1) to so najbolj zanimivi slovenski listi. Urejevani so znastveno in s skrbjo. Kar je pa še največ vredno: z razumom in srcem. (2) Prinašajo toliko zanimive tvarine, da jih ne bode tako lahko pustil, kdor jih bode enkrat naročil. (3) Smatrajo se naročniki nanje za dobrotnike frančiškanskega reda in se za nje bere poleg drugih številnih svetih maš tudi redno vsako nedeljo ena sveta maša v cerkvi Sv. Štefana v Chicagu, Ill.

Ali ne misliš, da je toraj vredno biti naročnik tih listov? Si tudi ti njih naročnik? — Si že kakega svojega prijatelja pridobil za nje? Kako ti bode enkrat hvaležen, ako si ga! Veliko dobro delo si storil na njem! Vrjemi mi!

Narocajo se:

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS,

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Ko prebereš ta listek, daj ga sosedu! Hvala lepa že naprej za to uslugo!

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 93.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Katoliški časnikar.

Časnikarji so moderni apostoli ali Boga ali vraša, v katerega službi pač so. Oni imajo danes glavno besedo, oni so veliki pridigarji današnjih dni. Sloviti pisatelj Peter Rosegger pravi nekje: Časopis, ti si veliki pridigar naših dni. Tvoje plamenčaste besede se razlegajo že po malo urah po celi deželi. Ti pridigaš po gostilnah, kavarnah, železnicah, po trgih in zasebnih hišah. Kjer jih je več skupaj, si ti sredi mej njimi in pridigaš. In tvoja beseda ne utihne, kakor utihne pridiga. Kar ne ostane v spominu, ostane na papirju. Tako kliče dan na dan brez miru in pokoja. — Res je to. — Pa tudi noben pridigar, naj bi bil magari kak Bossuet ali Massillon ali Lacordaire, nima bolj vernega poslušavstva oziroma bravstva, kot žurnalist, če tudi je le kak faliran študent. Svet misli, kakor mislijo časnikarji in pleše kakor godejo oni.

Ta velikanski vpliv pa nalaga časnikarjem tudi velikansko odgovornost, pred Bogom in pred ljudmi. Dober časnikar dviga mase, katerim govori, moralno in socialno, slab časnikar jih prav tako moralno in socialno vbija. Dvigati mase je širiti dobro en gros, vbijati maso je širiti zlo en gros. Seveda je neizmerno lažje to poslednje, nego prvo. Zlo se kot takorekoč samo, dobro ima težek porod. Zato je veliko lažje biti časnikar v službi vraša, kot v službi Boga. Za časnikarja v službi vraša je vsaka propalica dober, ki zna par fraz zvezati. Za katoliškega časnikarja, ki se zaveđa svoje visoke naloge in ji hoče biti kos, se zahteva veliko več, posebno še, če je glavni urednik, ki ima skrbeti za to, da list ni samo po našlovu ampak tudi po vsebini katoliški. Da pa more varovati vse skozi katoliški značaj lista, mora imeti katolicizem v glavi in srcu, hočem reči mora biti teoretično dobro podkovan v katoliškem nauku, dogmatiki, morali, sociologiji itd. obenem mora biti praktičen katoličan, ker sicer mu bo prej ali slej pri se tako skrbnem skrivanju praznoto srca, vendar le ono govorilo v pero, ne glava. Česar je srce polno usta govore in pero piše.

Če mi naši katoliški žurnalistiki v tem oziru izprašamo vest, bomo videli, da ni čista. Kar lepo priznajmo, da bomo opravičeni. Za uredniškimi pulti in deskami raznih naših katoliških listov in lističev, tako v starem kraju, kakor tukaj v novi domovini, sede uredniki, ki bi prav tako lahko sedeli za uredniškimi pultom ali deskom kakega izrazito protikatoliškega lista. To so razni izpreženi in izprijeni študentje, ki jim navadno manjka glave in srca za katoliškega časnikarja. Slučajno je bilo ravno mesto urednika pri kakem katoliškem listu prazno, zato se je tam udinjal, če bi bil pa uredniški pult ali desk kakega protikatoliškega lista nezaseden, bi se bil šel tja ponujati. Tu pri nas se je zadnjič nekdo ponujal za urednika našega lista. Ker hvala Bogu takih potujočih urednikov več ne rabimo, smo ga odklonili. Čez par tednov nas je že v službi nekega socialističnega lista napadel. To je samo eden izmed mnogih takih naših časnikarjev kruhoborcev, ki kopat ne znajo, prosit jih je pa sram, zato se silijo v razna uredništva, kakšnih listov, za to ne vprašajo.

Je pa še ena kategorija katoliških časnikarjev, ki jim ni vseeno ali so v službi Boga ali vraša. Niso se udinjal katoliškemu časnikarstvu iz golega kruhoborstva, ampak tudi iz nekega prepričanja. Vendar to njih prepričanje ne sloni na jasnih in čistih katoliških načelih, ampak na večkrat motnih in zmotnih pojmih katoliških mas. Na take urednike se človek ne more nikoli zanesti. Lepega dne ti takega kozla ustrele, ki se ga najde le v pragozdih laži izrazito protikatoliških listov. Tako se je te dni urednik enega, drugače navadno neoporečnega lista, do kosti urezal. Poročilo, da je predsednik Harding častital neki družini, ki je naenkrat dobila za en pod mlatičev, takole glosira: Mi pa pravimo, da je treba častitati oni družini, ki ne dobi četvorčke. Bodimo hvaležni, da so tako redki. Če bi človeški zarod imel mlade v obilici kot zajci in če bi vsi ti otroci živeli, tedaj bi na svetu že zdavnaj zmanjkalo prostora, in ljudje bi mesarili eden drugega, ker bi ne bilo dovolj hrane za vse. Bolj ko se širi kultura, bolj se manjša število rojstev. Morska školjka ima milijone mladih na leto, zato pa je na najnižji stopinji življenja, dočim ima slon vsake dve leti samo enega mladiča. —

To je vendar pravi pravcati maltuzianizem, oziroma neomaltuzianizem, ki je v diametralnem nasprotju s katoliško moralno, pa tudi zdravno sociologijo, ki bi se tedaj v katoliškem časopisu nikdar ne smel, ne direktno ne indirektno odobravati ali celo priporočati. To je morala zajeta iz prakse, iz človeškega, ne iz božjega vira. Morala zajeta iz prakse, pa naj bo ta še tako splošna, je velikokrat nemoralnost. In omaltuzianizem oz. neomaltuzianizem je kakor rečeno nemoralen, naj bo še tako splošen. Pa o tem drugič kaj več.

Kar sem hotel povedati je, kako se tudi dobro misleč, a v katoliškem nauku preslabo podkovan časnikar, lahko in velikokrat pošteno zaleti. A kdo naj popravi škodo, ki jo s tem napravi. Četudi takoj v naslednji številki prekličje, kar je po morali storiti dolžan, je škoda le deloma poravnana, zlasti kar se tiče zavajanja v tako delikatni zadevi, kot je ravnokar omenjena. Takaj mučni slučaj, ki katoliški žurnalistiki gotovo niso v čast, kličejo po remeduri. In ta naj bi obstajala v tem, da bi lastniki katoliških listov ne poverjali uredništva ljudem, ki jim manjka umsko-versko-moralnih predpogojev, ker taki so preslabo kvalificirani za službo apostolata božjega in je vprašanje, če z razno pogretno in večkrat celo zastrupljeno hrano več koristijo dobri stvari ali več škodujejo.

Sicer pa, gospodje duhovni tovariši, ali ni tudi nostra culpa, da je

tako? Tu imam v mislih samo naše ameriško katoliško časnikarstvo. Ali ni pravim tudi naša krivda, da nam še od teh par ubogih katoliških lističev ta ali oni zdaj pa zdaj katero užaga, ki nam kot zastopnikom in predstavnikom katoliškega veroizpovedanja in svetovnega nazora, ni in ne sme biti ljuba. Mi smo skoraj edini inteligentni našega naroda v Ameriki, s popolno akademiško izobrazbo. Premalo nas je, a v primeri z nasprotniki veliko. Po poklicu smo bojevnik resnice proti laži. Naša dolžnost je, se pri tem posluževati najvspešnejših sredstev. Edno prvih je brez dvoma časopis. Ali ne bi mogli mi skupaj stopiti in dati našemu ljudstvu v roke dnevnik, ki bo res katoliški, ne samo po napisu, ampak v resnici. Ljudstvo ga želi in od koga naj ga upravičeno pričakuje, kot od predstavnikov katoliške misli po poklicu. Drugi katoliški lističi, ki zdaj le životarijo in deloma dvoživkarijo, bi potem sami zaspali. To so moje misli.

—Dr. P. H. B.

IZ SLOVENSkih NASELBIN

So. Chicago, Ill. — Mislim sem, da se bo že kedo drugi oglašil in bode sporočil rojakom po širni Ameriki o lepih dnevih, katere smo imeli tukaj v So. Chicago pri cerkvi Sv. Jurija. Ker se pa nihče ne oglasi naj Vam jaz nekoliko sporočim, samo gospod urednik, nikar z dopisom v koš.

Imeli smo od osmega do 15. maja sveti misijon, katerega je vodil Rev. Kazimir Zakrajšek, slovenski franciskan in župnik Chicaški. Mi smo čuli že veliko o velikih uspehih, s katerimi ta gospod vodi svete misijone po raznih slovenskih naselbinah in smo že velikrat čitali, kako so se mu po misijonu farani lepo zahvaljevali za njegov trud.

Toda še le sedaj vidimo, kako opravičene so te zahvale. Tudi v So. Chicago nikdar ne bomo pozabili tega tedna, ko smo imeli tega gospoda celi teden v svoji sredi. Ta njegova zgovorna in prepričevalna beseda, ta njegova gorečnost, s katero se trudi celi teden, je v resnici nekaj, česar nismo še videli. Že takoj pri prvi pridigi je bila izvanredno velika udeležba. Ko so nam naš sedanji gospod župnik Rev. Plaznik oznanili sv. misijon, smo se nekateri ustrašili, ker smo rekli, sedaj bode pa zopet nekaj, kar nam ne bode ljubo, da bodo klopi med misijonom skoraj prazne, kakor so bile pri zadnjem misijonu pred nekaj leti. Imeli smo že seštete žene in može, kateri bodo prišli. Za druge smo bili prepričanja, da nikogar ne bo kakor pri drugih misijonih ne. Tudi smo rekli, da naše sedanje razmere niso ugodne za sveti misijon. Zato jih bo še manj. Kako smo se pa prijetno zavzeli pri prvi pridigi, ko so se začeli vsipati v cerkev množice, da je bilo veselje. In taka lepa udeležba je ostala potem celi teden, da, rastla je od večera do večera. Vsako jutro že pri sveti maši ob petih je bilo toliko ljudi v cerkvi, da se je celo gospod Misijonar zavzel in nas je pohvalil, da tolike udeležbe zjutraj pri prvih mašah niti v velikih župnijah ni imel. In pa udeležbe pri posameznih stanovskih podukih. Posebno lepo je bilo, ko je bilo toliko mož in tretji večer toliko fantov. Čudili smo se, kje se je toliko ljudi vzelo. In potem pa skupna sveta obhajila! Kako je bilo to lepo! Kako lepa udeležba! Toliko je ljudi bilo zjutraj pri svetih obhajilih, da so Father Plaznik obhajali med sveto mašo, da se ni cela stvar predolgo zamudila. Ustanovili smo pri tej priliki materino društvo, h kateremu je takoj prvi dan pristopilo 30 članic, kar je gotovo za So. Chicago jako veliko. Ustanovili oziroma obnovili smo tudi Marijino dekliško družbo. Dekleta so vsa navdušena za svoje društvo in upamo, da bodo v kratkem imela svoje posvetovanje in potem slovesen sprejem.

Nekaj posebnega je bil sklep. Cerkev je bila polna ljudi. Kako nas je gospod misijonar navduševal, naj ostanemo stanovitni v boju, toda rekel nam je, da moramo biti posebno odločni katoličani. Ali bodimo katoličani ali pa pustimo vse. Največja sramota za nas so hinavci, ki so z eno nogo katoličani, pri katoliških jednotah in društvih z drugo pa v nasprotnem taboru. Takaj so uzrok, da smo zgubili že dve katoliški jednoti, takaj so uzrok, da bomo še to zgubili kar imamo katoliškega. Lepo je bilo tudi v čet-

tel večer, ko so bile pravne pobožnosti in v soboto, ko smo imeli posvetitev Mariji. Ta dva večera ni ostalo suho nobeno oko v cerkvi. Videli smo pri spovedi tudi ljudi, katerih morda že po deset ali še več let ni bilo več. Zato se pa prav iskreno zahvaljujemo gospodu misijonarju za njegov veliki trud in enako našemu gospodu župniku Rev. J. Plazniku, da nam je poklical tako izvrstnega misijonarja. Bog obema plačaj! — Imeli smo že pred leti sveti misijon, katerega je vodil Rev. Venceslav Šolar. To je bil že tretji misijon.

Pozdravljam vse rojake po Ameriki. Tebi, list Edinost, ki si tudi po So. Chicago že precej lepo razširjen, pa želim obilo uspeha.

Faran.

Viki Kulovic roj. Sever, Valtavas, pošta Straža, Dolenjsko, Slovenija, Jugoslavija, Evropa — Poizveduje za svojimi brati, Ludovik, Karol in Fritz Sever: če kedo ve o njih, prosijo sporočila na Edinost, 1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Barberton, Ohio. — V začetku maja so zastrajkali uslužbenci cestne železnice. Kompanija je hotela znižati plačo za 15 procentov, delavci pa so bili pri volji, da se jim znižale 5 procentov. Nastal je bil štrajk, ki je trajal en teden. Pred dobrim letom so isti uslužbenci zahtevali večjo plačo in kompanija jim jo je dala, potem ko je dobila dovoljenje povišati voznino. Sedaj se vrše pogajanja in sliši se, da so delavci pripravljeni popustiti še več, ako se voznina zniža, kar pa kompanija noče slišati, temveč zahteva, naj se voznina še zviša. Pred par dnevi smo pa čitali v časopisih, da je kompanija izdala delnic za toliko in toliko tisoč dolarjev, da jih nadomesti s stariimi, ki so prinašale samo šest procentov obresti. Nove bodo nosile sedem. Kdor zna pa zna. — Tukajšne "Rubber Shops", ki izdelujejo tajerje za avtomobile (Tires), bodo kakor se sliši zopet odpuščale delavce. Vzrok morda malo pojasnuje tale lepa povestica, ki je bila priobčena nedavno v nekem koticu tuk. časopisja. Med vojno so ameriške tovarne poslane na Francosko na milijone tajerjev. Zlagalo se jih je kar od zunaj na velike kupe, kjer so bili izpostavljeni dežju, snegu blatu in mrazu. Ko se je vojna končala, ni Amerika vedela kaj storiti z njimi in jih je navsezadnje prodala francoski vladi po en cent za funt teže ali še manj, samo da se jih je znebila. — Francozi pa so jih naložili na ladje in jih pripeljali nazaj v Ameriko kjer jih prodajajo seveda ceneje kot jih tukajšne tovarne morejo prodajati in pri tem seveda še vedno delajo milijone dobička, zraven pa povzročajo da tuk. tovarne nimajo naročil in brezposelnost raste. Zopet: kdor zna pa zna! — Naše mesto bo v kratkem imelo "Public Market", javni trg. Na trg pa bodo smeli voziti pridelke samo oni, kateri jih sami pridelajo, toraj ne prekupevalci ali špekulanti. Prostor bode dalo mesto zastoj vsakemu, kateri se prihlasi, pod pogojem da mora na trg voziti svoje pridelke redno. Tržni dnevi bodo najbrž terek in sobota. — A. M. Bird, svoječasni župan našega mesta, se je izjavil, da bo zopet kandidiral za to mesto.

Poročevalec.

Cleveland, O. — Pa kaj vendar le je našemu novičarju, da molči kakor grob! Za božjo voljo, saj je ven-

dar kaj novega tudi pri nas v "Novem Mestu"! Poglejte, gospod urednik, zadnji pondeljek se je poročil tukaj eden najbolj dobro poznanih in čislanih faranov, ki je ob enim tudi zastopnik listov Ave Marija in Edinost, in to je Jakob Resnik.

Človeku ni dobro samemu biti. Nekateri ga strah, drugemu je dolg čas in tako je vedno kaj. To je pripravilo našega Jakoba, da je začel gledati po "cvetkah", katere nam pošilja Jugoslavija sedaj. Dobil je tako, katere je mislil mu bo vseč, ojnacil se je, poprašal za roko in glejte, kaj vse korajža naredi dobil jo je. Res, korajža velja. — Umevno je, da ni bil brez posebnih slavnosti tisti dan, ki je združil Jakob Resnika in Nvano Blaž za vse zemsko življenje. Prišli so njuni prijatelji in pri dobro obloženi mizi so se dobro imeli, dočim so drugi brusili podplate po pristnih krajskih "vižah", katere je proizvajal Anton Erjavec na svoje mogočno doneče harmonike. Pravijo, da je Erjavec v skrivna zvezi z našimi "šustarji" in zato najraje igra one hitre, pri katerih so podplati najbolj prizadeti. Tako je bilo vse dobre volje, hitel so jesti in piti dolgo v noč in bi bili še dalj, da jih ni proti jutru prišla opominjat Globokarjeva mačka, "bolj-po-umau bolj-po-umau". Pobrali so toraj svoje klobuke in vošili novemu paru še enkrat srečno pot skozi zakonsko deželo ter se poizgubili na svoja domovja, predno jih pogleda jutranje solnce. Tudi mi želimo Resnikovi družini "srečno pot".

Ta teden sta se povrnila Mr. in Mrs. Kužnik iz države New York, kamor sta šla na obisk k svojim sorodnikom. Pravita, da je lepo v ondtajnih krajih in prijetno sedaj ko je vse v cvetju.

Okrog 80 otrok je prišlo prvo sv. obhajilo na preteklo nedeljo v praznik presvete Trojice. Dečki kakor deklice so bili vsi v belih oblekah, kar je jako primerno in lepo.

Delavske razmere so tako slabe kakor povsod sedaj. Nekateri ne delajo prav nič, drugi samo po par dni na teden in zopet drugi po kake tri dni na vsake dva tedna. Tako se čudno danes suče svet, tako je malo mazan, da bi se prav nič ne bilo čuditi, ako bi se začel užigati. Največ pri tem trpijo delavske družine. Samci, si že pomagajo, ali saj lahka bi si ako si niso, pred ko se je dobro zaslužilo. I. I.

Willard, Wis. — V zadnjih par mesecih se je zunaj na farmah veliko spremenilo. Naši pridelki so se tako pocenili, da bi se danes kmet, ko bi vse prodal kar pridelal in potem živež kupoval, nikakor ne mogel preživeti. Mleko, naš glavni produkt, nam ne prinese niti dolar sto funtov. Živina je od 50 do 75 odstotkov cenejša od lanskega leta. Davki so pa vsako leto večji. Vse, kar moramo kupovati, se je pa je tu pa tam za par centov pocenilo. Nas farmarje menda res mislijo oglodati do kosti; v zadnjem času so nas začeli tako izsesavati, da je groza.

Tukaj v naši slovenski cerkvi sta bila poročena dne 24. maja Mr. John Biton in Miss Mary Petkovšek. Ženin je doma iz Chicage, nevesta pa je hči tukajšnih slovenskih starišev Mrs. in Mr. John Petkovšek. Novoporočenca bosta v kratkem odpotovala v Chicage, Ill., kjer si namestijo ustanoviti svoj dom. Novemu paru želimo obilo sreče in blagoslova božjega!

Lep pozdrav vsem čitateljem tega lista!

Zastopnik.

Chicago, Ill. — Danes se je vršil pogreb splošno priljubljene deklice Rozike Kozjek. "Bila je cvetka iz Marijinega vrta, ki jo je zahtevala nebeška Mati od naše naselbine za majniški dar", kakor se je izrazil Rev. Kazimir v svojem pretresljivem govoru, ki je vsem navzočim izvalil solze iz oči. Izredno velika udeležba občinstva pričča, kako sočustvuje naša naselbina z rodbino Kozjek.

Iz Jugoslavije.

IZID OBČINSKIH VOLITEV V SLOVENIJI.

Ljubljana, 3. maja.

Danes so se začele občinske volitve po manjših mestih, trgih in podeželskih občinah. Uspehi so za SLS v primeri z volitvami v konstituanto sijajni in izkazujejo skoraj brezizjemno njen velikanski napredek napram vsem drugim strankam in to ne glede na občine, ki so po dobri tretjini brez volitev pripadale SLS. Udeležba pri volitvah je na splošno slabša kakor pri volitvah v konstituanto, kar je naravno z ozirom na to, da se volitve vršijo na delavnih in v času, ko imajo ljudje največ dela na polju in z ozirom na to, da se vršijo volitve na podlagi volivnih imenikov za konstituanto.

Značilno je dejstvo, da je nastavila vlada volitve najprej v takih občinah in v takih okrajih, v katerih je upala za sebe še najboljši uspeh, da bi tako vplivala na javno mnenje in na volitve v ostalih občinah. Toda že prva poročila so za vladne stranke deloma slaba, deloma naravnost porazna, tako na Štajerskem, kakor na Kranjskem.

Samostojna kmetijska stranka je doživela pri občinskih volitvah tak strahovit poraz, o kakršnem si po volitvah v konstituanto niti sanjati ni mogla. Demokratska stranka pa v celoti ne pride niti več v poštev, le sporadično je izkazala še ostanke nekdanje moči; niti v eni občini dosedaj ni dobila absolutne večine, relativno večino pa samo v eni edini občini (Kamnik). Od 64 dosedaj znanih izidov je dobila SLS v 32 občinah absolutno večino, v 10 občinah pa relativno večino. Samostojni pa so dobili absolutno večino samo v 5 občinah.

Maribor, 3. maja. — V Mariboru vlada veliko veselje, ker so pri današnjih volitvah stare liberalne in nemčurske trdnjave padle v roke Ljudske stranke. Padel je Sv. Lenart, stara nemčurska trdnjava, v liberalnem Ormožu smo dobili polovico glasov, v Slovenji Bistrici smo dobilo istotako večino, padel je v naše roke trg Sv. Trojica v Slov. goricah. Največje uspehe pa je dosegla SLS v ptujskem okraju. V ptujske mokrjave je 3/4 občin v naših rokah. V Slovenjebistriškem okraju je popolnoma naših 4-5 občin.

Volitve na Koroškem. — "Kärntner Tagblatt" je prinesel v št. 84 debelo tiskano vest, da bodo volitve v narodni svet in v deželni zbor na Koroškem v nedeljo, dne 13. junija.

Nameščanje župnikov v slovenskih župnijah. — "Allg. Bauern Zeitung" piše v št. 15: "Grabštajn. — Končno vendar nemški župnik! Velikonočni zvonovi so zvonili po težkih letih župniji veselo vest. Ponedeljek pred Vel. nočjo se je podal na novo službovanje naš dolgoletni župnik Štefan Bayer, ki je zaigral splošno priljubljenost med zasedbo Koroške po Jugoslovanih. Župnijo je dobil sedaj nemški duhovnik. — Mnogi . . . so poslušali nemški govor novega g. Ksaverja Pickl. Pele se je nemška maša. — Itd. — Kaplan Pickl oskrbuje sam župnijo Grabštajn, št. Peter in Pokrče. Omenjen je župniji so popolnoma slovenske. (Žalostno! Op. por.) — Iz Šmarjete v Rožu pa poročajo "K. Tag." v št. 75. Naša župnija je bila — hvala Bogu! — po 4 in pol mesecih zopet zasedena. — Dne 17. marca je bil novi župnik g. Lovrenc Božič z velikim veseljem sprejet. Dve učenci sta ga pozdravili v nemškem jeziku, ena pa v "slovenskem narečju" (slov. "Mundart"; kako duhovito! — Op. por.) — Naš dopisnik iz Celovca pa poroča: Župnijo št. Peter pri Grabštajnu je dobil g. župnik Sakelšek. Ko je prišel s svojimi rečmi tja, so mu kmetje, posebno mladi, prepovedali, da ne sme v župnišče, češ da ne potrebujejo "takega čuša". Župnijo Bortovlje (preje župnik Trunk), je do-

bil izza plebiscita slaboznani župnik Križaj, pisatelj zglasne v 50 tisoč izvodih od "Heimatdiensta" izdane brošure "Ob 11. uri!" — Skoraj povsod na slovenskih farah so sedaj nemški duhovniki. Cerkev nemška, šola nemška; vlada v rokah "Heimatdiensta". — Žalostne perspektive za bodočnost našega ljudstva na Koroškem!

KAKO ŽIVE SEDAJ V JUGOSLAVIJI.

(Odlomki iz privatnega pisma.)

Gorenjsko, 17. aprila 1921. — Predraga Anica: — Gotovo se boš začudila, ko dobiš to pismo, saj vem, da si že docela pozabila na nekdanjo prijateljico in vendar si me včasih rada imela, kakor tudi jaz Tebe.

Midva z bratom sva še vedno v hribih. Še pred vojno je prosil najmanj desetkrat za drugo službo v dolini, pa ni bil uslišan, danes bi pa niti doli ne mogel v tej grozni draginji. Midva sva menda pač do smrti obsojena v ter rovtu, tukaj pa res ni ne za živeti ne za umreti. Misli si, draga Anica, duhovnik, ki ima že 25 službenih let, kakor jih ima naš, pa dobi v tej grozni draginji mesečno 720 kron, družega pa čisto nič! Midva sva danes berača. Kar sva imela prihranjenega sva pod pritiskom Avstrije vtaknila v vojno posojilo, danes pa nimava ne za obleko ne za obutev. Onih borih 720 K imava komaj za beraško hrano. Nikdar si ne moreva privoščiti mesa razen za velike praznike, vina pa že nimava več kot 6 let nobenega. Vidiš, draga Anica, tako življenje živimo sedaj v blaženi Jugoslaviji. Ta država ima za vse druge stanove dovolj denarja, samo za duhovnike ga nima. Učitelj ali učiteljica ki komaj službo nastopi, ima mesečno 3 do 4 tisoč kron, šibar ravno tako; da, celo cestni pometaji imajo do 2000 K na mesec. Duhovniki pa že splošno hodijo vsi zamazani in raztrgani, ker si nihče ne more omisliti kaj novega. Najslabše vrste blago je danes po 200 do 300 K m, kg mesa

SAMO EDEN TICIJAN JE ŽIVEL NA SVETU!

Ticijan ali Tiziano Vecellio je bil eden največjih slikarjev na svetu. L. 1532 je slikal v Bologni portret cesarja Karla V. ter je pri tej priliki postal dvornj palatin in vitez Zlatega runa in prav tako so postali tudi vsi njegovi otroci vitezi, kar je za enega slikarja čast, ki ji ni najti primere v celi zgodovini. Vsled tega so prišli k cesarju princu in razni najodličnejši plemenitaši in so se pritožili, zakaj je podelil priproste mu slikarju viteško čast. Karel V. pa jim je strogo pogledal v oči in odvrnil: "Poznam veliko število princev in kraljev, toda prepričan sem, da je na celem svetu samo eden Ticijan". — In dandanes pravi mnogo ljudi v Združenih državah in v Kanadi: "Poznamo veliko število raznih sredstev proti nerednostim v železcu, toda vemo, da je samo eno, na katerega se lahko zanesemo in to je Trinerjevo grenko vino". Za primer nam je pisal Mr. Frank A. Novak dne 15. maja iz Brooks, Oregon: "Trinerjevo grenko vino je zares izvrstno zdravilo. Sedem mesecev sem bil bolan, sedaj pa, ko sem začel uporabljati Trinerjevo grenko vino, se počutim mnogo bolje". Vsled tega zahtevajte kadar pridete k Vašemu zdravniku ali družistu edinole Trinerja! —

RAZPIS SLUŽBE.

Služba organista in cerkovnika se razpisuje pri slovenski cerkvi Sv. Križa v Bridgeport, Conn. Letna plača \$1000.00 in štolnina. Nastop službe s prvim julijem. Ponudbe opremljene s pričevali je poslani na:

REV. M. J. GOLOB,
450 Pine Street
Bridgeport, Conn.

30 K, kg moke 16 k, 1 namiznega olja 100 K, še celo sol je po 7 K kg, kaj pa še vse drugo! Sedaj si pa misli, kako se živi! O seveda, vsi ne žive v takih razmerah. Veržiki, ti so si pa milijone nabrali med vojno in takih tudi v naši okolici ne manjka, toda drugi smo pa berači, da niti za najpotrebnejše nimamo, niti za hrano in za obleko ne. Marsikateri, ki je prej vpil živijo Jugoslaviji, jo danes že preklinja, kajti vladajo nas sami mladiči, ki si pri koritih polnijo žepe in želodce na račun reveža in kmeta. Bog zna, kaj nas še vse čaka. Ako se ne bo spremenilo, mora priti do poloma. Oprosti mojim tožbam, zdi se mi, da lažje diham, ko sem izšla na papir svojo revščino in gorje.

Kako pa je Tebi, draga Anica? Piši mi kaj! Dasiravno nas loči široko morje, vendar bi zelo rada kaj izvedela o Tebi in zelo Ti bom hvaležna za to.

Tvoja nekdanja
Alojzija H.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovne cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyle Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

Društvo Sv. Cirila in Metoda šte. 18 S. D. Z. v Clevelandu, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta. Za smrtnino se lahko zavaruje za \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in za \$2000. Rojaki ne odlašajte, ampak pristopite k društvu še danes. Naše društvo Vam nudi najboljšo priliko, da se zavarujete za slučaj nesreče.

Za vsa pojasnila se obrnite na društvene uradnike. Predsednik Rudolf Cerkvenik, podpredsednik Jožef Zakrajšek, tajnik John Vidovol (1153 East 61st Street, Cleveland, Ohio), zapisnikar Jos. B. Zaveršek, blagajnik Anton Bašča; nadzorniki: Anton Strniša, Jos. Zakrajšek, Viktor Kompare.

Društveni zdravnik: Dr. J. M. Seliškar.

Zastavonoša: John Jerman. Društvo zborsuje vsako drugo nedeljo v mescu v šolski dvorani.

SLOV. KAT.
PEVSKO
DRUŠTVO
"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. — Tajnik: Ignacij Zupančič, 6303 Carl Ave. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schaefer ave. — Kolektor John Stele, 6713 Edna Ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

Najdeno žensko truplo. — V nekem gozdu na Lipoglavu so našli plitko v zemljo zakopano in z vejami pokrito žensko truplo, v katerem so spoznali dekleta Marijo Smrekar iz Sv. Pavla pri Malem Lipoglavu, ki so jo pogrešali že od oktobra 1919. leta. Nad dekletom se je izvršil zločin. Zločinca že imajo.

Madžarski politik grof Karoly se je iz Splita ministru Pribičeviću pisмено zahvalil za uslugo, ki mu jo je naša vlada storila. Pribičević in Karoly sta stara prijatelja iz Budimpešte, ko je še vladal "care Karlo IV. . ."

FRANK SEDLAK'S SONS.

Izvršujemo
VSA ZIDARSKA DELA.

Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se na nas, da Vam damo svoj nasvet.

2448 South Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.
Phone: Lawndale 250.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠTEV. 25 K. S. K. J.

Ima svoje edno mesečno sejo na sako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi Ivorani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1921.

Predsednik, Anton Grdina 1053 East 62nd Street, tajnik, Joseph Russ 6517 Bonna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Jgrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliškar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in se zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-00 ali 250.00 noše društvo plačuje \$6.00 tenske bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelek od 1 do 16 leta starosti in se zavarujejo \$100.00. Otroci po 16. etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$2000.00 plačevanje društvenih asea pri sejah od 1 ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti proklamirani od zdravnik naj kasneje do 19 dne vsacega meseca.

Za vse nadaljnje pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Našim naročnikom in dobrotnikom, kakor tudi vsem rojakom in državam Kansas, Colorado in Wyoming naznanjamo da jih bo te dni obiskal naš zastopnik

MR JOHN JERICH

On je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z našimi listi "Ave Maria", "Edinost" in Glasnikom Presv. Srca Jezusovega.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO "AVE MARIA, EDINOSTI IN GLASNIKA P. S. J."

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi s pošiljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, z dopremljenjem oseb v Ameriko in z drugimi posli tega področja, so nujno potrebne tri glavne stvari: volja, sredstva, praksa.

Naše resno voljo za točno službo najbolje dokazuje številna zahvalna pisma od rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše tvrdke.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre zveze s starim krajem, naša zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola čez naše poslovanje.

Nad 1,400 potnikov, ki so z našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA
70-9th Avenue
New York City.

AMERICAN STATE BANK

Mi pošljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE,
Slovenije, Hrvatske in Srbije.

Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK

1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA, predsednik;
A. J. KRASA, tajnik.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Da ni šla domov ali k Jemčevim, za to je imela še poseben vzrok. — Bala se je, da pride Artur za njo, ki bo zahteval kakšnih pojasnil; in mučen bi ji bil razgovor z mladeničem, ki si je bil vtupil v glavo nespametne misli in se jezi, kadar mu jih hoče kdo izbiti.

Res je prišel k Jemčevim ves razburjen Artur. Iskal je Janeza in Mete. Dobil je samo Drago, ki mu ni mogla nič povedati, kam da bi bila šla onadva.

"Kakor da bi se skrivala pred menoj", je dejal Artur. "Ali ste videli Janezovega očeta?"

"S petelinom? Seveda, in zdelo se mi je, da ni bilo vseh Janezu, da je prišel".

"Ali veste, čemu je prišel?"

"Ne, mislim si pa lahko. Najbrž hoče vzeti sina s seboj zdaj, ko praznujejo delavci. Toda ne vem, če pojde Janez, ker čez delo on ne zabavlja, samo čez delavce". Dragica se je samozadovoljna namuzala; kar ji je prišlo na misel, kako nezadovoljen da je bil fant prve čase in kako zaman mu je prigovarjala pozneje Meta, da naj se vrne domov. Če ga ne drži ne kraj, ne de lo, ne plača, ne družba, kaj ga drži?

"Ali Vi kaj veste, gospodična", je dejal Artur in pogledal Drago v oko, "da bi bila Meta nekako nevesta Janezova?"

Draga je prebledela in molčala.

"Jaz tega nič ne vem", je dejala čez nekaj časa, ko je vprašal Artur zopet. Obema se je bil izpremenil glas in zopet je nastal molk. Draga je čutila, kako se ji trga beseda, in ta občutek ji je budil mučno misel, da sklepa Artur iz njene zadrege, da ona ne govori resnice, da ga slepi iz ozirnosti in v tolažbo. In vendar je govorila resnično. Seveda izražajo boječji ljudje resnico večkrat tako neodločno, da zbudijo sami sum in dvom, in laž se javlja čisto tako odločno, da naredi najboljši vtisk na sodnika. Sodbje po prvih vtiskih so zato tudi tako imenitne in tako krivične. Neodločna resnica se zdi napol laž, odločna laž vsaj napol resnica in neodločen človek je vedno siromak; ja mu škoduje in resnica mu ne pomaga.

Nejeveren je gledal Artur v oči Dragici in njo je popolnoma zmedel nezaupljivi pogled. Tako skrbno se je zaklepala pred nadležnimi mislimi in čustvi, da niti vedela ni natančno, zakaj da je prepadla. Zdanj naj po tolmači kdo njeno izbegavnost po svoje in ugane te misli! — Artur pa je mislil zares, da mu prikriva deklica resnico, bodisi kot nadaljevanje in sklep dolgega varanja ali iz usmiljene prizanesljivosti. — Premišljeval je nekaj časa, kaj naj bi storil, in gledal nem zdaj skoz okno, zdaj Drago v izbegani obraz; naposled se je obrnil in šel. Z bridkostjo se je zavedel, kako krivo, koliko premilo je sodil ljudi.

Drasi se je smilil v srce in prav huda je bila na Meto in na Janeza, če sta bila res zgovorjena, če sta res toliko časa slepila ne samo Arturja, ampak tudi prijatelje, ki so jima zaupali.

Janeza pa je bil spomnil očetov prihod zopet uboge sestre Lojze. — Bal se je, da ne bi srečal oče svoje izgubljene hčere, da ne bi česa zvedel o njej. Zanj bi bila to nova sramota, pomagalo ji ne bi nič. Kaj se briga oče za hčer! Samo on, brat, je ostal sestri, da brani njeno čast.

Da je Brnot redkokdaj doma, je vedel Janez. Saj je imel mož toliko dela z vodstvom stavke, ko je moral osrčevati malodušne, miriti razjarjene, brzdati nepotrpežljive,

tolažiti na vse strani in razdeljevati pičle podpore med najrevnejše in najsišnejše. Skrbeti je bilo treba tudi za straže okrog tvornice, opazovati in poizvedovati, kaj da se godi po pisarnah, kaj menijo uradniki, kakšne volje da je ravnatelj. Ko se je bil Janez poslovil od očeta in razprl z Meto, je šel hudovoljen nad Brnota. Enkrat ga bo menda vendar dobil doma! In če bo doma, bo sam doma; zakaj sestro je bil videl on na perišču.

Janez je potrkal na vrata in mož se je res oglašil.

Janez je vstopil. Lojzika je ležala v postelji in ga veselo pozdravila, Brnot je sedel za mizo in pisal. Prihod ga ni premotil. Ne da bi vstal izza mize ali pogledal, kdo da je prišel, je pisal naprej in samo vprašal, kaj da je posebnega.

"Ali veste, kdo sem jaz?" je vprašal Janez trdo in stopil bliže.

Brnot je pogledal, umeknil oči pod grozečim pogledom in planil pokoncu. Spoznal je delavca, s katerim je imel že parkrat prepir, in mislil, da je prišel nadenj z očitanim in pritožbami.

"Lojza je moja sestra", je dejal Janez zamolklo.

Brnot je prebledel in se izkušal pomiriti z zaničljivim vprašanjem: "No in kaj potem?"

"Jaz sem prišel, da poravnava račun".

"Jaz nimam z Vami nobenega računa", je dejal mož in stopil en korak nazaj.

"Ampak jaz ga imam z Vami", je dejal Janez in postopil za njim, da sta se skoraj dotikala s širokimi prsi.

"To je moje stanovanje", je zakričal mož. "Tu nimate Vi nobene pravice. Vun!"

Takrat pa je zgrabil Janez Brnota čez pas, da bi ga vrgel po klopi. A nasprotnik je bil krepak mož in se je začel srdito braniti. Lojzika, ki je bila sumljivo opazovala vedenje svojega znanca, si je zakrila v groznem strahu z rokami oči in kričala in tulila in klicala mater. Mož se nista zmenila, ker niti slišala nista otroka. Rvala sta se ljuto s stisnjenimi usti in razpaljenimi očmi in slišalo se je samo stokanje napora in kletev in ropot, ko so se prevračali in lomili stoli. Brnot je izkušal prijeti Janeza za grlo; a ko je ta začutil nevarnost, je zgrabil hitro nasprotnika za rdečo ovratnico, zavil z vso močjo debeli vozec in zadrževal, da je rezala ovratnica v močni vrat in davila grlo. Težko je padel mož po klopi in Janez nanj.

"Prókleti koruznik!" je rohnel fant, "ki si ukradel sestri čast in dobro ime. Ali boš vrnil, kar si vzeli?"

Mož je trepetal pod železnimi rokami in se premetaval in cepetal z nogami in v grozi so se izbulile iz zabuhlega obraza podplute oči.

Protj svojemu namenu bi bil zadalil Janez nasprotnika, da ni prihitela v zadnjem trenutju na kričanje svoje hčerke Lojza, ki je vrgla

škaf, poln težkega, zmuzlega perila, z glave, zgrabila brata in mu iztrgala Brnota iz rok.

"Kaj imata? Križ božji! Kaj imata?" je vpila blede od strahu in razburjenja. "Stran, Janez! Pojdi stran!"

"Lojza", je dejal Janez in si popravljal raztrgano obleko in zaničljivo pogledal nasprotnika, "jaz sem se potegnil za tebe".

"Proč, Janez, proč! Jaz sem izgubljena. Meni ne moreš ti nič pomagati. Idi in pusti me, kjer sem!" Siloma ga je rinila proti durim; on pa se je ustavljal in obračal in vzdigoval pest in grozil, da se bosta še videla z Brnotom. S težkim trudom ga je spravila sestra čez prag in zaklenila duri za njim.

(Dalje prihodnjič.)

JAKO VAŽNO ZA ŽENE.

Imamo najnovjšo iznajdbo za pletenje, ki je primeroma z prejšnjimi stroji za pletenje manjša, a veliko bolj primerna in udobna. Ta naša najnovjša iznajdba je pa poleg vse udobnosti tudi lahka, tako, da se je lahko nese kamorkoli hoče. V njej ni nič takega da bi se polomilo in je radi tega zelo lahko delati z njo. S to iznajdbo lahko tudi pletete karpete. Z vsakim naročilom pošljemo brezplačno natančna navodila. Pošljemo tudi vzorce spletene s to iznajdbo. Vsaka žena bi morala imeti to najnovjšo iznajdbo v svojem domu, ker s tem se prihrani čas, denar in se dobi boljše delo, kakor kje drugje.

Vsakdo, ki kupi to našo iznajdbo za pletenje nogavic, špic, itd., se nam zahvaljuje in vsakdo nas priporoča svojim prijateljem in znancem ali pa za iste naroka isto. Na sliki števil 1, vidite to iznajdbo, s katerim se plete krasne različne okraske. Števil 2, pa Vam kaže pletenje karpeta na ravno isti iznajdbi. Mi pošljemo z vsakim naročilom različne šivanke za različno pletenje. Veliko izmed naših naročnikov nas poprašuje, kako da moremo prodajati tako koristno iznajdbo za tako nizko ceno, \$4.00? Odgovor je jako preprost: Mi prodajamo tako poceni radi tega, da dobimo več naročnikov. Z vsakim naročilom pa pošljemo tudi različni sukanec (cvrni) vzorec. Vi lahko kupite sukanec kjerkoli želite, toda prepričani smo, da ko poskusite našega, da boste postali naš stalni naročnik. Ako hočete poskusite našo najbolj praktično iznajdbo za pletenje, izrežite ta oglas in ga pošljite nam nam vred s 35c v gotovini ali poštinih znamkah. \$4.00 boste plačali pa potem, ko prejmete našo iznajdbo za pletenje z drugimi različni vzorci sukaneca itd. Prosimo pa da ne pozabite navesti Vašega natančnega naslova.

WESTERN SALES CO.,
1330 N. Western ave., Chicago, Ill.

AMERIŠKI SLOVENCİ PODPIRAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELODNIM BOLEZNUM IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

HARMONIKE!

Izdelujem in popravljam vsakovrstne harmonike, bodisi kranjskega ali nemškega tipa. Vsa dela izvršujem zanesljivo in točno, po najnižjih cenah.

Istotako izvršujem tudi krasne oltarčke za v sobe, ki se jih lahko z električno svetlavo razsvetlji.

Se priporočam rojakom širom Amerike.

ANTON BOHTE,

3626 E. 82nd St., Cleveland, O.

CHERRY GROVE DARK MOLASSES

Pure Cane—Beaume 42C.
Vsebuje 50% kobiniranega sladkorja.
Deset galonov skupaj stane samo \$5.00 vred s pošiljatvenimi stroški.
Naročilu je priložiti denar.
ALEXANDER MOLASSES CO.
CINCINNATI, OHIO.

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar
Priporoča Slovincem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase —

doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Po nižani ceni

dobite pri nas sedaj najboljše moške in fantovske obleke.

Obleke so fabricirane iz pristne volne, so najnovjše mode, svetle sredno svetle in temne barve, na en gumb, dva in tri, "single or double breasted".

Vse te obleke prodajamo sedaj za \$25.00, \$30.00, \$35.00, \$40.00, \$45.00 in \$50.00.

Pridite k nam in izberite si iz dobrih oblek najboljše obleko.

Naša trgovina je od prta vsak torek, četrtek in soboto zvečer.

NAŠA TRGOVINA JE OD PRTA VSAKO NEDELJO DOPOLDNE.

JELINEK & MAJER

Corner Blue Island Ave. and 18th Street.

Pozor!

— Kadar potrebujete raznega pohištva, obnite se na mene. V zalogi imam najfinejše postelje in modroce, raznovrstne peči za plin, olje in premog. Prodajam tudi vsakovrstno orodje za vse rokodelske stroke. Ravno tako imam v zalogi tudi vse avtomobilske potrebščine, kakor tudi vse potrebne predmete za napeljavo elektrike. Svoje blago razpošiljam po celi Ameriki. Pišite še danes po naš cenik!

A. M. KAPSA

(General Hardware store)

2000 - 2004 Blu Island Ave

Cor. 20th St.
CHICAGO, ILL.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němėcėk FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.